

◆ יום ראשון כ"ז ניסן ◆

יב (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

א ומליל יי עם משה למימר:

(ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וַטְמְאָה שְׁבַע־עַת יָמִים בְּיָמֵי גֵדַת דֹּתָהּ הַטְּמָא:

ב מלל עם בני ישראל למימר אתתא ארי תעדי ותליד דקר ותהי מסאבא שבעת יומין כיומי רחוק סוכתה תהי מסאבא:

כ"ז"א אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ • (ויקרא רבה) אָמַר רַבִּי שְׁמַלְאִי: כְּשֶׁם שִׁצִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אַחַר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, כִּף תּוֹרְתוֹ נִתְפָּרֶשֶׁה אַחַר תּוֹרַת בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף. • כִּי תִזְרִיעַ • (גדה כז) לְרַבּוֹת שֶׁאֶפְלוּ לְדַתּוֹ מַחֲוֵי, שְׁנִמְחָה וְנַעֲשֶׂה כְּמִין זָרַע, אִמּוֹ טְמֵאָה לָדָה. כִּימֵי גֵדַת דֹּתָהּ הַטְּמָא • כִּסְדָר כָּל טְמֵאָה הָאֲמוּרָה בְּנֵדָה, מִטְמֵאָה בְּטְמֵאֵת לָדָה, וְאֶפְלוּ נִפְתַּח הַקָּבֶר בְּלֹא דָם. דֹּתָהּ • לְשׁוֹן דְּבַר הַזָּב מְגוּפָה. לְשׁוֹן אַחֵר: לְשׁוֹן מְדוּנָה וְחֲלִי, שֶׁאֵין אִשָּׁה רוֹאָה דָם שְׁלֹא תִחַלֶּה רֹאשָׁה, וְאַבְרִיָּה כְּבָדִין עָלֶיהָ.

(~ נקודות משיחות קודש ~ עלפי לקוטרשיחות חלק I. עמוד 74 - מתוך 'לקראת שבת')

טעם הקדמת תורת הבהמה לתורת האדם

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר

אמר רבי שמלאי, כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה וחיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. (יב. ב. ובפירוש רש"י)

וצריך להבין מה השיכות בין יצירתו של אדם בסוף מעשה בראשית – לבין זה שנתפרשה תורתו אחר בהמה ועוף, דעל-זה אמר רבי שמלאי "כשם כו' כף כו'", היינו שב' ענינים אלו שוים הם.

ויש לבאר על-פי דברי אדמו"ר הזקן בתניא, שהאדם נחות מכל הנבראים בזאת שהוא בעל בחירה וביכולתו לחטא, מה שאין-כן בשאר הנבראים שאינם יכולים לעבור כלל על רצונו יתברך, הינו שההבדל ביניהם הוא לא רק במעשה החטא בפועל אלא גם באפשרות לחטא, שאצלם אין בכלל האפשרות לחטא, מה שאין-כן באדם.

ומזה נבוא גם כן לבאור סדר פרשותיהם בתורה, דהסדר הוא מהקל אל הכבד, דתחלה נשנית תורת הבהמה כו', שהברור והעילוי דבהמה חיה ועוף – שאינם יכולים לחטא, הוא בנקל יותר מהברור דהאדם – שיש בו האפשרות לחטא, ולכן רק לאחר-זה נשנית תורת האדם.

(~ נקודות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות א' עמ' 236)

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ (יב, ב) יִרְמֹז . . . עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל . . . שֶׁנִּקְרְאוֹת אִשָּׁה . . . הַזְרַעַת מִצְוֹת (אור החיים) הַקִּבְ"ה נִקְרָא 'אִישׁ', וְעַל שְׁמוֹ נִקְרְאוֹת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם 'אִשָּׁה' – "כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּ זֹאת". הַשֵּׁם אִשָּׁה מִבְּטָא, אֶפְסָא, יְהוּדִי שֶׁקָּשׁוּר לְה', וְכָל רְצוֹנוֹ הוּא לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְהֵנָּה, אָדָם כְּזֶה עָלוּ לְהַגִּיעַ ל'כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ', שֶׁאִיפֹה לְהִתְנַקֵּם מֵהַגּוֹף וְהָעוֹלָם. מְלַמְּדֵנוּ הַכְּתוּב, שֶׁגַּם הוּא חַיֵּב ל'זָרַע' מִצְוֹת גִּשְׁמִיּוֹת וְאַרְצִיּוֹת (כְּשֶׁם שִׁזְרִיעָה כְּפִשׁוּטָה הִיא בְּאַרְצֵן, וְרַק כִּף הִיא מְבִיאָה לְיַד צְמִיחָה). אֲבָן עוֹרָא

(ג) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל בֶּשֶׂר עֶרְלָתוֹ:

ג וכיומא תמינא יגזר בסרא דערלתה:

(~ נקודות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות יא עמ' 46)

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל בֶּשֶׂר עֶרְלָתוֹ (יב, ג) מִכָּאֵן, שֶׁהָאֵב מִצְוָה עַל בְּנוֹ לְמוֹלוֹ (ירושלמי) בְּבִבְלִי נִלְמְדַת חוּבָה זֹו מִפּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְמַל אֲבָרְהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ". וְיֵשׁ לְבָאֵר: וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי – הַמִּצְוָה מְטַלֶּת עַל הַבֵּן (שֶׁהָרִי לֹא נִזְכָּר בְּכַתּוּב שֶׁהִיא מְטַלֶּת עַל הָאֵב), אֲלֵא שְׁמֵאֲחַר שֶׁהִתְיַוָּק אֵינוֹ יְכוֹל לְקַיְמָה, הַטִּילָה אוֹתָהּ הַתּוֹרָה עַל הָאֵב. וַיְמַל אֲבָרְהָם – הַמִּצְוָה מְטַלֶּת מְלַכְתְּחֻלָּה עַל הָאֵב. וְאִיכָא בִּינְיָהוּ, כִּפְאֲשֶׁר הַבֵּן הַגִּיעַ לְבִגְרוּת וְלֹא נְמוֹל: הָאֵם מְטַלֶּת הַמִּצְוָה עָלָיו אוֹ עַל הָאֵב.

אבן עזרא על התורה

בימי החולי, כי השנוי נראה עד סוף כל ז': נדת. שם במשקל בנות. והם שניהם מפעלי הכפול: דותה. טעמו כמו חלי, כמו מדוה מצרים. כי הדים היוצא, הוא חלי בבשר האשה:

חכמי יון שהזרע לאשה, וזרע הנזר מקפיא, וכל הבן מדם האשה. והנה פרוש תזריע, תתן זרע, כי היא כמו הארץ: וי' וטמאה כפי' א רפה בלשון ישמעאל. וסבת טמאתה שבעת ימים, עד שובתה אל המרבע. וכן ימצא

ב אשה כי תזריע. אחר שהשלים תורת השטור והטמא בנאגלין, הזכיר טמא אדם. והחל מן האשה היולדת, כי הלידה היא תחלה. ורבים אמרו שהאשה מורעת תחלה יולדת זכר, על כן וילדה זכר. ועל כן דעת